

betrakter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

**29) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 131:**

**Forslag til folketingsbeslutning om bedre muligheder for at foretage tilbygninger og større ombygninger til eksisterende virksomheder i det åbne land.**

Af Hans Christian Schmidt (V), Niels Jørgen Langkilde (KF), Aage Brusgaard (FP) og Ole Donner (DF) m.fl.

(Fremsat 24/4 97).

Sammen med denne sag foretoges:

**30) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 132:**

**Forslag til folketingsbeslutning om udnyttelse af overflødiggjorte landbrugsbygninger.**

Af Hans Christian Schmidt (V), Niels Jørgen Langkilde (KF), Aage Brusgaard (FP) og Ole Donner (DF) m.fl.

(Fremsat 24/4 97).

**31) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 133:**

**Forslag til folketingsbeslutning om ret til at opføre eller indrette en yderligere bolig på en landbrugsejendom, når det sker som led i et generationsskifte eller til brug for en medhjælper.**

Af Hans Christian Schmidt (V), Niels Jørgen Langkilde (KF), Aage Brusgaard (FP) og Ole Donner (DF) m.fl. (Fremsat 24/4 97).

Forslagene sattes til forhandling.

## Forhandling

**Miljø- og energiministeren (Svend Auken):**

Alle tre forslag går ud på at indføre lempeligere og mere generelle regler for etablering af boliger og erhverv i det åbne land end dem, der er i den nuværende planlov, som i sin tid blev gennemført af den borgerlige regering, og som forslagsstillerne selv var med til at stemme for.

Det er altså ikke rigtigt, som der blev sagt før, at det, man er ude efter, er noget, der er vedta-

get efter, at der er kommet ny regering. Det er faktisk den borgerlige regerings planlovgivning, man er ude efter.

Udgangspunktet for landzonebestemmelserne er at sikre, at landzonerne friholdes for anden uplanlagt bebyggelse end den, der er nødvendig for jordbrugsdriften, for landzoneadministrationen skal være med til at sikre en udvikling, der er hensigtsmæssig, bl.a. ud fra samfundsmæssige og jordbrugsmæssige hensyn.

Det er væsentligt at huske på den centrale betydning, som landzonebestemmelserne har for jordbrugserhvervene, og ikke mindst på den sammenhæng, der er mellem landzonebestemmelserne og ejendomsvurderingerne.

Landzonebestemmelserne i Danmark er enestående, og der havde set ganske anderledes ud på landet, hvis vi ikke havde haft disse zonebestemmelser, og vi havde været vidner til langt flere nabokonflikter mellem byfolk på landet og landbruget – med alle de ulyksaligheder, som det havde medført.

Alt i alt fastholder disse landzoneregler altså en nødvendig beskyttelse af landbrugets produktionsmuligheder.

For landbrugsproduktionen har planlægningen og i særlig grad landzonebestemmelserne den positive betydning, at det åbne land generelt søges forbeholdt landbruget – med deraf følgende investeringssikkerhed, stabile ejendomsvurderinger og en fornuftig strukturudvikling for jordbrugserhvervene.

Det er sagt mange gange, men det tåler at blive gentaget, at i et tætbeholdt land som Danmark er det vigtigt at holde hus med arealressourcerne både af hensyn til fødevarerproduktionen og af hensyn til en fornuftig struktur i vort samfund.

Og allerede i dag er planlovens landzoneregler smidige og giver gode muligheder for at udnytte de overflødiggjorte landbrugsbygninger.

For at bruge hr. Aage Brusgaards egne ord ved vedtagelsen af planloven i sin tid: »Det vil give liv i landområderne. Jeg siger tak, fordi dette lovforslag tilsyneladende går igennem.«

Det sagde man altså dengang, og der er ikke på dette punkt ændret et komma, siden hr. Brusgaard udtalte disse ord, men sådan er det jo en gang imellem.

På baggrund af Folketingets vedtagelse sidste år af et forslag om motiveret dagsorden om landsbyer og landdistrikter nedsatte regeringen et tværministerielt landdistriktudvalg, og

udvalgets betænkning, nr. 1333, publiceredes i marts i år.

På den baggrund har regeringen netop afgivet en redegørelse om udviklingen i landdistrikterne, som skal diskuteres her i Folketinget den 20. maj, og af redegørelsen kan man se, at regeringen er indstillet på at følge udvalgets anbefalinger, hvad angår udnyttelse af overflødiggjorte landbrugsbygninger til erhverv. Det gælder dels udvalgets forslag om, at det skal undersøges, hvilke barrierer der er for, at sådanne bygninger kan tages i brug til erhvervsformål, dels udvalgets forslag om, at der udarbejdes informationsmateriale om de eksisterende muligheder for uden zonetilladelse at anvende disse bygninger til erhvervsformål.

Der er jo allerede i dag gode muligheder for at indrette sit erhverv i de overflødiggjorte landbrugsbygninger.

For at anvende den daværende miljøministers, Per Stig Møllers, egne ord ved vedtagelsen af planloven:

»I øvrigt er jeg glad for, at man nu ude i landdistrikterne kan opføre tilbygninger i »ikke væsentligt omfang«, som der står, og det betyder naturligvis, at man ikke kan fordoble det bebyggede areal.«

Naturligvis, for skulle man åbne for yderligere erhvervsudvikling i det åbne land ved også generelt at tillade større tilbygninger og udvidelser som nu foreslået, vil det umiddelbart stille større krav til det offentlige i form af kloakering og vand- og vejforsyning, og det vil skærpe miljøkonflikterne og give anledning til nabo-gener.

Med henvisning til de igangværende initiativer finder regeringen altså ikke grundlag for at støtte beslutningsforslag nr. B 131.

Hvad angår B 132, stiller det forslag om, at overflødiggjorte landbrugsbygninger ikke kun skal kunne indrettes til erhverv, men også til helårsboliger uden landzonetilladelse.

I parentes kan nævnes, at en interviewundersøgelse foretaget af Roskilde Amt peger på, at der ikke generelt blandt ejere af overflødig landbrugsbygninger er noget ønske om at udnytte de ledige bygninger til ikkejordbrugsmæssige formål. Og at tillade yderligere spredt beboelse i det åbne land ville afgjort være i strid med de formål, som planloven generelt sigter mod at varetage, idet det dels ville påvirke den lokale samfundsøkonomi, dels ville forringe ejendommenes jordbrugsmæssige udnyttelse, bl.a. ved at få indflydelse på grundlaget for

ejendommenes vurdering som landbrug eller parcelhuse.

Og der er allerede i dag muligheder for bosættelse på landet, idet strukturudviklingen i landbruget medfører, at flere og flere stuehuse ikke mere anvendes til landbrugsmæssig drift og derfor kan overgå til almindelige boliger.

Samtidig tages der initiativ til at støtte boligbyggeri i de små landsbysamfund. Bl.a. foreslår Landdistriktudvalget initiativer til at støtte nye former for boligbyggeri som f.eks. hobbylandbrug i tilknytning til landsbyerne.

På denne baggrund finder regeringen ikke anledning til at støtte beslutningsforslag nr. B 132.

Og til sidst: I den bredt sammensatte arbejdsgruppe om landbruget i planlægningen, det såkaldte Bodil Ekner-udvalg, som sidste år fremlagde sin undersøgelse, var en enig konklusion bl.a.: »Mulighederne for opførelse af medhjælperboliger og eventuelt aftægtsboliger vurderes at fungere tilfredsstillende«. Det var altså konklusionen fra landbruget og amterne, de mange eksperter, der arbejdede med det, de mennesker, der har problemerne inde på livet. Det var konklusionen.

Så ved jeg godt, at hr. Schmidt om et øjeblik har mødt alle mulige anonyme kilder ude i det åbne land, som han så frit vil anvende her i debatten. Men Bodil Ekner-udvalget kommer altså til en anden konklusion. Jeg ved godt, at det gør intet indtryk, men nu siger jeg det.

Allerede i dag er der nemlig mulighed for at indrette yderligere boliger på en landbrugsejendom. Opførelse af en erhvervmæssigt nødvendig bolig som f.eks. en medhjælperbolig kræver slet ikke tilladelse. Ansøgninger om at indrette yderligere boliger i tomme boliger på en landbrugsejendom imødekommes som regel.

Når der i øvrigt kræves en landzonetilladelse til etablering af mere end én bolig på en landbrugsejendom, er det bl.a., fordi det kan forringe ejendommens erhvervmæssige udnyttelse gennem en forhøjet ejendomsvurdering og vanskeliggøre, at ejendommen senere kan sælges til en landmand til jordbrugsmæssig drift.

På den baggrund finder regeringen heller ikke grundlag for at støtte beslutningsforslag nr. B 133.

**Peter Christensen (S):**

Som de tre beslutningsforslag fremstår, må jeg konstatere, at forslagsstillerne er på vild flugt fra den politik, som de samme partier stod for

under den borgerlige regering med hensyn til landzoneregler. Jeg synes, det er legitimt nok at ændre standpunkt, især hvis resultatet af denne holdningsændring går i en positiv retning, men det har jeg desværre svært ved at se, når jeg læser de tre beslutningsforslag.

Det er, som om man fuldstændig har glemt baggrunden for og formålet med landzonebestemmelsen, nemlig punkt 1: at sikre landzonen friholdt for uplanlagt bebyggelse, punkt 2: at holde ejendomsvurderingerne nede i landzonen, og punkt 3: at beskytte jordbrugets produktionsmuligheder mod konflikter mellem erhvervs- og jordbrugsinteresser.

De af os, der har en kommunal baggrund, ved, at disse konflikter er der i dag. Men de vil blive mangedoblet, hvis der sket en uhammet erhvervsudvikling.

Vi skal være stolte over den fremsynethed, der ligger bag planloven. Prøv at tage sydpå – og man behøver såmænd ikke at tage så langt – og se, hvad det ender med, hvis de frie kræfter får frit spil uden nogen form for planlægning. Er det det, forslagsstillerne ønsker?

Med hensyn til B 131 er der kun det at sige, at der allerede i dag er gode muligheder for at indrette overflødiggjorte landbrugsbygninger til erhverv. Men at give tilladelse til uhammet tilbygning ville få uoverskuelige konsekvenser med hensyn til rensning af spildevand, veje og vandforsyning. Vi har jo lige debatteret problemerne angående rensning af spildevand.

Spørgsmålet melder sig også straks: Hvem skal betale disse udgifter? Er det igen staten, som V og K plejer at henvise til? For at lægge en positiv vinkel ind i dette foretagende synes vi, det vil være en god idé at få en bedre information om, hvad man må, og hvad man ikke må med hensyn til eksisterende muligheder i overflødiggjorte landbrugsbygninger. For ét tror jeg vi er enige om: De skal ikke stå tomme.

Vi kan ikke støtte beslutningsforslag nr. B 131.

Med hensyn til B 132 har vi ikke indtryk af, at der ligger det store behov eller ønske om at udnytte overflødiggjorte landbrugsbygninger til boliger. Det har ministeren omtalt i forbindelse med undersøgelsen i Roskilde Amt. Vi ved, at der ved de mange sammenlægninger af landbrugsejendomme er blevet frigjort mange tomme stuehuse, og den tendens ser ud til at fortsætte. Konsekvensen af forslagsstillernes forslag ville være en stor stigning i ejendommens vurdering. Derfor kan vi ikke støtte B 132.

B 133: Her har undersøgelser også vist, som ministeren henviste til, at man har vurderet, at opførelse af medhjælperboliger og eventuelt aftægtsboliger fungerer tilfredsstillende. Vi kan heller ikke støtte dette forslag.

Til slut vil jeg sige, at vi egentlig godt vil være lidt positive over for forslagsstillerne. Kommer der nogle gode forslag, som gør, at man kan udnytte de overflødiggjorte landbrugsbygninger, er vi selvfølgelig åbne over for en diskussion om disse forslag.

**Niels Jørgen Langkilde (KF):**

Ministeren indledte sin tale med nogle bemærkninger om regelforenklning, og jeg kan konstatere, at vi er på regelforenklingsholdet, hvad enten vi taler om nye love eller om gamle love.

Det er dejligt at høre alle de rosende bemærkninger om planloven, som Socialdemokratiet, hvis jeg husker ret, slet ikke stemte for dengang. Vi kan da anbefale socialdemokraterne og regeringen: Bare hold jer ude af det her, så laver vi gerne vores egen lov lidt bedre. I skal bare stemme gult, så kan vi hurtigt få lavet den endnu bedre.

Jeg er helt enig i betragtningen om, at mange af planlovgivningens paragraffer er lavet for at beskytte landbruget, og sådan skal det stadig væk være. Vi skal være sikre på, at der er områder, hvor dette erhverv kan udøves, uden at det kommer i konflikt med andre hensyn, men der er nogle muligheder for at åbne op, og det er det, vi kan se i de tre fremsatte forslag.

Jeg synes også, der er grund til at nævne, at Folketinget gennem de senere år har vist en meget positiv indstilling over for landdistrikterne, som der er grund til at fortsætte. Der var nogle gode takter i betænkning nr. 1333, og den redegørelse, som indenrigsministeren er kommet med, lover også godt. Jeg tror, det er noget, vi kan mødes om og gøre bedre.

Det undrer mig lidt, at vi hverken i ministerens tale eller i Socialdemokratiets tale hørte noget, der ligner tankegangen fra spørgsmålet om byøkologi. Jo, der var lidt i hr. Peter Christensens tale om at genbruge de gamle landbrugsbygninger og ikke kun stuehusene, og det vil jeg gerne kvittere for. Der tror jeg, vi kan mødes, for tiderne har ændret sig siden dengang, fordi vi ikke på det tidspunkt var så optaget af klimaspørgsmål og energibevidsthed. Det er vi blevet siden, og vi er klar over, at enhver gammel bygning repræsenterer en stor energimængde, som vi skal forvalte med omhu.

Det, vi i en række tilfælde har mødt i Naturklagenævnet, er, at den eneste mulighed for at benytte en sådan bygning er at rive den ned. Det er ressourcepild. Vi er generelt mod ressource-spild, og her må vi lave nogle regler.

Disse afgørelser er ikke anonyme. Dem kan ministeren også få adgang til: han kan slå dem op, han kan gå igennem dem sag for sag for sag, og for dem, der skal lave en ny og bedre lovgivning på området, er der et fantastisk materiale, hvor mange nok vil sige, at det ser rimelig urimeligt ud. Ministeren kan bare pille frem af alle de sager, der er afgjort med 5-5 i Naturklagenævnet, hvor formandens stemme har været udslagsgivende, eller hvor der har været en 5-4-afstemning, hvis der har været en enkelt væk.

Der er virkelig et righoldigt materiale at gå i gang med, og det er da også motivationen for, at vi har stillet disse forslag. Vi er lidt indignerede over det ressourcepild, vi bliver vidne til, og som vi bliver nødt til at acceptere. Vi vil gerne være med til at gøre de bygninger gode, og der er altså også et behov for flere beboere derude, for at landdistrikterne kan leve og fungere.

Det er jo sådan, at gårdene i dag ikke har det samme antal medarbejdere, som de havde tidligere. Der bor ikke det samme antal mennesker i de store gamle stuehuse. Der bor stadig væk en familie, men nu er der et eller to børn eller måske slet ingen børn, hvor der i gamle dage var fem-syv børn, eller hvor mange der nu var i en landbofamilie.

Der er et behov for nogle ekstra bomuligheder derude, og det er også det, der ligger i, at vi gerne vil have aftægtsmuligheden. Vi taler umådelig meget om, at vi skal styrke det sociale netværk, og vi skal sørge for at skabe sammenhold i familierne. Jamen her er der jo en oplagt mulighed.

De, der har boet i landdistrikterne, har oplevet, hvordan forældre tager sig af børn, og børn tager sig af forældre, når alderen vender. Der er sparet millioner af befolkningens skatte kroner af de mennesker i landdistrikterne, der har haft plads og mulighed for at have de ældre generationer boende, og det giver nogle livskvaliteter, som er gode helt uden sidestykke i forhold til det, vi oplever selv på vores bedste plejehjem.

Så derfor: Lad os sørge for at fremme disse muligheder for et godt generationsskifte, for at familien kan holde sammen. Lad os lade være med at tvinge de gamle i familien væk fra den landsby, hvor de har boet, men lad dem få

mulighed for at leve sammen med deres børn og børnebørn. Det tror jeg selv, vi ville sætte pris på, hvis vi havde valgmuligheden, når vi blev ældre.

Jeg synes, der var noget opløftende i det, jeg hørte fra Socialdemokratiet, og jeg håber, vi får lavet et godt udvalgsarbejde. Det skal så kombineres med den debat og de indspil, der kommer til debatten på tirsdag, som indenrigsministeren står for. Så tror jeg, vi endnu en gang kan gøre noget, der vil blive talt om i mange år også ud over denne folketingsssamling.

#### **Anni Svanholt (SF):**

I SF mener vi, at det åbne land skal beskyttes mod uhensigtsmæssigt og uplanlagt byggeri, og vi mener, at forvaltningen af planloven og dens bestemmelser er udmærkede at anvende i den forbindelse. Vi ønsker ikke, at der skal være nogen form for lempelser af planlovens bestemmelser.

Vi mener, at de forslag, der ligger her, er udtryk for nogle lempelser på forskellig vis, hvilket kan resultere i, at der bliver uhensigtsmæssigt uplanlagt byggeri i det åbne land, og det er baggrunden for, at vi ikke kan støtte dem.

Hvis man skulle se på noget i forhold til en ændring af planloven, var der måske grund til at kigge på, at landbruget i dag har den mulighed, at man alene skal anmelde byggeri, som er nødvendigt for driften. Der kræves kun en egentlig godkendelse, hvis det er over en vis størrelse. Det var måske i virkeligheden noget af det, man skulle se på, for landbrugsbygninger i dag er omfattende og store, og siloer er ikke ligefrem skønne at kigge på i det danske land.

Men det virker ikke, som om det ligefrem er det, Venstre og De Konservative har tænkt på med disse forslag, så den tankegang om lempelser, der ligger bag, kan vi ikke støtte.

(Kort bemærkning).

#### **Niels Jørgen Langkilde (KF):**

Jeg har flere gange lagt mærke til, at Socialistisk Folkeparti er optaget af energipolitik, af at bevare ressourcerne, af at bevare de gamle bygninger.

Hvorfor er man ikke interesseret i det på landet? Hvorfor er man ikke interesseret i at genbruge de ressourcer? Genbruget plejer at være en af standardvarerne. Det var en meget overraskende melding, vi fik her. Det er da helt i modstrid med, hvad SF normalt står for.

(Kort bemærkning).

**Anni Svanholt (SF):**

Der er jo i dag muligheder for at anvende overflødiggjorte landbrugsbygninger til andet formål, og vi oplever med de forslag, der ligger her, at man går videre med det, og det anser vi ikke for særlig hensigtsmæssigt.

Jeg kan sige, at jeg som mangeårigt medlem af Viborg Amtsråd og også af udvalget for miljø og teknik har været vidne til, hvad det kan føre til, hvis der kommer sådan nogle gradvise tilbygninger til virksomheder i det åbne land. Til sidst har en virksomhed et sådant omfang, at den er en belastning for naboer og miljø, og så er der bundet så meget kapital i den pågældende virksomhed, at det ikke lader sig gøre at flytte den.

Den form ønsker vi ikke, og det er det, der ligger i et af forslagene her: at man godt kan forestille sig, at der bliver nogle udvidelser. Det mener vi ikke der skal være mulighed for. Man kan udnytte de bygninger, der er, selvfølgelig inden for lovgivningens rammer, miljømæssigt osv., men vi vil ikke gå videre.

(Kort bemærkning).

**Niels Jørgen Langkilde (KF):**

Jamen hvorfor falder der så dom efter dom efter dom efter dom i Miljøklagenævnet, hvor de får at vide, at det må de ikke gøre? Så er reglerne jo ikke gode nok.

Jeg vil godt tage et enkelt eksempel: En tidligere landbrugsbygning ligger for sig selv i det åbne land op til lidt skov og har været brugt halvt til beboelse, halvt til husdyr. Der sker så det efter en periode, at folk ikke vil bo der, og så bliver det helt husdyr. Så står bygningen tom i nogle år, og så kommer der nogle og siger: Må vi ikke godt indrette den til bolig igen? Så vil vi gerne bo her. Vi skal ikke have nogle udbygninger på. Vi skal ikke lave noget om, vi skal bare arbejde med den bygningsmasse, der er. Det vil vi gerne have lov til. Kunne vi ikke få lov til at genbruge bygningen på den måde? Nej, der var ikke noget at gøre.

Eller tag et eksempel, hvor man har indrettet erhvervsvirksomhed i en tidligere landbrugsbygning, et stort, dejligt kontor indrettet oppe på førstesalen, og lejerer siger op. Så søger man efter en anden lejer i fire år, men finder ikke nogen. Så spørger man: Vi kan meget let indrette det her til beboelse, må vi ikke godt lave en lille lejlighed heroppe, vi skal bare lige have lavet få ting om? Nej, det er ikke lovligt. Det

kræver velvilje fra amtet. Er det ikke ressource-misbrug efter SF's mening?

(Kort bemærkning).

**Hans Christian Schmidt (V):**

Jeg er nødt til at spørge fru Anni Svanholt: Altså jeg kan sådan set slet ikke lige nu finde rundt i, hvad det er, vi er kommet til, for hvis vi tager det, der hedder B 131, så drejer det sig om, at man får bedre muligheder for at foretage tilbygning og større ombygninger. Og man skal lægge mærke til her, at forslagsstillerne ikke engang er gået ind og har sagt, at det skal være præcis det og det antal kvadratmeter.

Det kan da undre én, hvordan man fra regeringens side kan fremsende en redegørelse, hvori man beskriver, at vi skal have undersøgt barriererne. Jeg vil da gerne fortælle indenrigsministeren i morgen, at barriererne såmænd er hendes egne kollegaer hernede i Folketingssalen. Det er barrieren. Men det vender vi tilbage til.

Så kan jeg forstå på fru Anni Svanholt, at det er noget med udnyttelse af overflødiggjorte landbrugsbygninger. Jamen hvad er problemet med hensyn til, at man ikke kan gå ind og nedlægge overflødiggjorte landbrugsbygninger? Hvad er det, SF ikke kan lide i det? At man ikke udnytter bygningerne? Det forstår jeg ikke.

Så vil jeg gerne spørge fru Anni Svanholt, om det er sådan, at fru Anni Svanholt er imod, at den ældre del af familien kan få lov til at opføre en ekstra bygning på deres parcel, uden at den må udstykkes? Jeg er ked af at sige det, men det minder lidt om, at man måske ikke har været helt omme i bemærkningerne.

**Ulla Solvang (RV):**

Fru Elsebeth Gerner Nielsen kan ikke være til stede, så jeg skal lige kommentere de tre beslutningsforslag.

De tre forslag sigter alle mod at gøre planloven mindre restriktiv, at gøre det lettere at etablere bolig eller erhverv i det åbne land. Den nuværende planlov er fra 1991, og i planloven har vi bl.a. opdelt Danmark i landzoner og byzoner. Denne opdeling er utrolig vigtig og har været med til at præge udviklingen såvel i byerne som på landet.

Den skarpe skelnen mellem land- og byzone er der god grund til. I et relativt tæt befolket land som Danmark, som samtidig er et landbrugsland, er det jo altafgørende, at vi får klare skillelinjer mellem land og by.

For Det Radikale Venstre er det vigtigt at bevare landdistrikterne og støtte disse områder, så de ikke uddør, men ikke nødvendigvis ved at lave det åbne land om til byzonelignende steder. Landzonerne skal netop være land, og derfor er det vigtigt, at vi ikke åbner for en større spredning af byen i det åbne land.

I de tre forslag foreslås, at der skabes bedre mulighed for at foretage tilbygninger og større ombygninger til eksisterende virksomheder i det åbne land, og det foreslås, at overflødiggjorte landbrugsbygninger ikke kun skal kunne indrettes til erhverv, men også til helårsboliger uden landzonetilladelse. Og så foreslås der, at en landbrugsejendom skal have lov til at indrette en yderligere bolig som et led i et glidende generationsskifte eller til brug for en medhjælper.

Forslagsstillerne jonglerer i det hele taget rundt mellem by- og landzonebegreberne og vil have mere flydende overgange. Det har vi forstået. Vi skal selvfølgelig ikke gøre livet mere besværligt end nødvendigt, men rent faktisk er loven heller ikke så usmidig, som den lyder til i forslaget. Det er muligt at indrette erhverv i overflødiggjorte landbrugsbygninger, og hvad angår mulighederne for bosættelse på landet, er der mange stuehuse, som overgår til almindelige boliger, ligesom det er muligt at indrette yderligere boliger på landbrugsejendomme.

Der er altså en vis smidighed i loven, og jeg synes ikke, den skal strækkes længere. Befolkningen i landdistrikterne skal jo ikke sikres via ren industriel industriudbygning; så er der netop ikke længere tale om landdistrikter.

At hindre byspredning er derfor en vigtig prioritering også for Det Radikale Venstre. For det første ødelægges det klare skel mellem by og land, som jeg har sagt, og det skæmmer landskabet. For det andet viser undersøgelser jo, at etablering af eksempelvis detailhandel uden for bygrænsen øger trafikmængden markant, og det er vi også imod i Det Radikale Venstre, hvis det kan undgås. Landzonerne er den mest værdifulde landskabstype, vi har. Derfor skal den beskyttes bedst muligt, og det er netop, hvad den nuværende planlov gør. Derfor kan vi i Det Radikale Venstre ikke støtte disse tre forslag.

Jeg vil sige, at jeg kommer fra Vestsjællands Amt, og vi har ikke problemer med at få disse tilladelser frem, som vi kender fra planlovens nuværende funktion. Jeg mener, at der er mennesker, der sidder i de respektive kommuner og amter, som har en fornemmelse for at få loven til

at fungere, og der er ikke de store klager fra Vestsjællands Amt.

(Kort bemærkning).

**Niels Jørgen Langkilde (KF):**

Jeg lyttede lidt forundret til talen, men forklaringen kom til sidst, da der blev sagt: Jeg kommer fra Vestsjællands Amt. Ja, i Vestsjællands Amt får man lov til meget. Der indstillede man også, at fru Ritt Bjerregaard kunne få lov til sit byggeri. Det var for skrap for selv det helt overvejende flertal i Miljøklagenævnet, da sagen behandledes dér.

Men forskellen er dramatisk stor mellem de forskellige dele af Danmark, og hvis man havde så liberal en praksis, eller bare noget, der mindede om så liberal en praksis, som man har i Vestsjællands Amt, var vi aldrig kommet med de her forslag. Problemet er, at der er meget store regionale forskelle.

Jeg vil høre, om Det Radikale Venstre ikke kunne tænke sig at genbruge gamle bygninger og bevare den ressource, der ligger i dem, sørge for at bruge kræfter på at renovere dem frem for at gå ud og bygge nyt og rive det gamle ned og fylde vores lossepladser op med bygningsaffald. Det er efter konservativ tankegang Ebberød Bank at opføre sig på den måde og motivere befolkningen til det.

Så jeg vil godt høre, om Det Radikale Venstre har skiftet politik på det her område, siden man ikke bakker op om det. Det er ikke et spørgsmål om at fjerne forskellen på by og land; det er ikke et spørgsmål om at lave fabrikker i det åbne land; det er et spørgsmål om at bruge de bygninger, der allerede er der.

(Kort bemærkning).

**Hans Christian Schmidt (V):**

Jeg er sådan set ked af, at det netop bliver fra Det Radikale Venstre, at vi får den melding dér, for Det Radikale Venstre har jo stolte traditioner ude fra landdistrikterne.

Hvis man gik meget tæt på lovforslagene, ville man jo se, at forslagsstillerne netop har bestræbt sig på, at vi ikke skulle have en debat om, hvor meget man må have lov at bygge til og bygge om. Men det er klart, at man, når man har set sager fra Naturklagenævnet, hvor borger efter borger efter borger har problemer, så siger: Jamen det kunne da godt være, at ministeren skulle gå ind og prøve at lave et forslag.

Derfor er det i grunden lidt ærgerligt, at debatten i aften kommer til at dreje sig om

noget, som nogen troede skulle have stået der, i stedet for det, der står der. Det er sådan, at hvis vi gik hen og vedtog forslagene her – og det må vi jo håbe vi gør til sidst – er det op til ministeren at finde ud af at lave et forslag.

Det er jo tankevækkende, at vi ikke har sat det ind i vores forslag og sagt, at sådan vil vi have det. Nej, vi har sagt, at det må ministeren finde ud af. Det er ministeren, der må prøve at vurdere, hvad det rimelige antal kvadratmeter, man får tilladelse til, skal være.

Derfor synes jeg, det er lidt ærgerligt, at vi får den debat, og jeg vil gerne spørge, om De Radikale vil give tilsagn om, at de under udvalgsarbejdet vil prøve at arbejde konstruktivt for at få et forslag, vi kan samles om.

(Kort bemærkning).

**Ulla Solvang (RV):**

Jeg kan sige det på den måde, at vi gerne vil tage det op under redegørelsen om landdistrikterne. Hvis man kan blive enige om at lempe nogle ting dér, er vi ikke uvillige til det, men det skal så bare være bevist, at det er nødvendigt i forhold til den nuværende lovgivning.

**Aage Brusgaard (FP):**

Nu venter vi jo ikke et valg endnu, så vi må tage det lidt med ro.

Vi har tre forslag her, som vi behandler under ét. Det første, beslutningsforslag nr. B 131, drejer sig om, at vi skal have lov til at bygge lidt til i vores eksisterende landbrug derude, hvis de står tomme.

Det er sådan, at Fremskridtspartiet var det parti, der først fik indført i planloven – og det var allerede i 1980'erne – at vi måtte bruge eksisterende landbrugsbygninger til mindre erhverv, dog maksimum fem personer, stod der dengang. Så da planloven blev lavet om her i 1991-92, fik vi ordene »fem personer« slettet, og så fik vi yderligere tilføjet, at der godt måtte være en mindre tilbygning til lager, køkken, toilet osv.

Det er så derfor, miljøministeren kunne referere, at jeg har rost planloven, da den blev vedtaget. Der var forbedringer, helt klart, for hver gang Fremskridtspartiet har fingeren med i spillet, sker der jo noget, og det er derfor, vi i Jyllands-Posten kan se, at flugten fra landdistrikterne er slut. Det har haft en positiv indvirkning, at Fremskridtspartiet fik den passus ind.

Det er bare ikke nok, for – nu har jeg nævnt det før – hvis vi ikke havde haft Lego, havde vi

ingen Billund haft. Hvis vi ikke havde haft Grundfos, havde vi heller ikke haft Bjerringbro. Hvis vi ikke havde haft Danfoss, havde vi ikke haft Sønderborg. De er jo startet som små virksomheder, som skulle have mulighed for at accelerere.

Vi har tre vinduesfabrikker på Mors, de ligger alle tre i landzoner, alle tre er de startet i nedlagte landbrugsbygninger. I dag har de alle tre ca. 150 medarbejdere hver. Det skete i de år, jeg sad i amtsrådet, og det var en meget hård kamp, for at de kunne få lov til at bygge. Og det er korrekt, at sådan en som fru Anni Svanholt, som står dernede og ser så sød ud, stemte imod hver eneste gang.

Der har aldrig været klager fra naboerne, tværtimod. Vi fik det ene brev efter det andet fra naboer og beboerforeninger og brugsforening om, at de ønskede den tilbygning, og derfor fik de den selvfølgelig. Derfor har vi tre blomstrende dør- og vinduesfabrikker i det åbne land på Mors. De har hver 150 medarbejdere. Det er nemlig sådan nogle, der skal til, og det er derfor, vi ønsker, at der skal være mulighed for, at man kan få lov at bygge lidt til.

Det næste forslag, B 132, er om udnyttelse af overflødiggjorte landbrugsbygninger. Det ligner jo lidt det, vi havde så sent som i mandags, om Naturklagenævnet. Det er derfor, jeg er helt sikker på, at CD, hvis de havde haft en ordfører med i dag, ville være gået helhjertet ind for de tre forslag her.

Jeg havde også håbet, at når De Radikale udeblev i første runde, var det, fordi de var uenige med regeringen og derfor hellere ville holde sig lidt ude, men til min store skuffelse kom der så en ind. Men det var da en meget, meget blød formulering med positive tendenser, så jeg tror nok, vi får noget godt ud af det.

Men CD's hr. Svend Aage Jensen bragte et eksempel op i mandags, da vi behandlede Naturklagenævnet, og det var om en landbrugsbygning, der havde landbrugspligt – 2,7 ha med eksisterende boligareal på 157,5 m<sup>2</sup>. Den nye bolig ønskedes på 85 m<sup>2</sup>, man ville ikke ændre udseendet, og boligen ønskedes indrettet i en af længerne. Altså et helt klart ønske fra en borger, oven i købet fra en CD'er, og fra en kommune, men Naturklagenævnet stemte 4-4, og det var så formandens stemme, der gjorde, at denne mand fik nej. Det er sådan nogle ting, vi vil have ændret. Nu er dette bare et enkelt eksempel, men dem har vi selvfølgelig tonsvis af om året.

Så vil jeg bare lige sige, at hvis vi ikke kan få vores miljøminister til at sige ja til disse ting i dag, så har vi jo en indenrigsminister, og hvis man skimmer det grønne hæfte igennem, vil man se, at det indeholder meget, der på mange måder er identisk med de ønsker, vi har. Så de ønsker, vi ikke kan få opfyldt via vores miljøministre, tror jeg faktisk vi kan komme lang vej med via vores indenrigsminister en gang i næste uge. Så hvis bare vores miljøminister ville tage til Bruxelles eller andet sted hen, kunne det være, vi kunne få lidt positivt ud af det.

Men tak for debatten.

(Kort bemærkning).

**Peter Christensen (S):**

Det var til hr. Aage Brusgaard, men det var jo egentlig også til hr. Hans Christian Schmidt.

Det er faktisk lidt uforståeligt for mig, at man ønsker at centralisere på det her område. I andre sammenhænge siger man, at det skal lægges ud til kommunerne og amterne, de ved, hvad det drejer sig om, de ved, hvor skoen trykker. Men lige så snart det går imod ens egen overbevisning, så er den gal, så skal vi til at centralisere. I må da beslutte jer på et tidspunkt!

(Kort bemærkning).

**Aage Brusgaard (FP):**

Ja, Fremskridtspartiet har altså også ligesom De Konservative besluttet, at vi gerne vil have amterne væk. Hvis vi fik nedlagt dem, var der ingen problemer, for der er altid en positiv indstilling fra kommunernes side.

Det er amtet, der prøver at bremse, og amternes argumentation er, at de siger, at i planloven er der en intention om, at der ikke skulle være mulighed for at bygge i det åbne land, og det er den intention i planloven, vi skal have lavet om, så også Naturklagenævnet, når sagerne kommer dér, kan give tilladelse til visse små udvidelser.

(Kort bemærkning).

**Peter Christensen (S):**

Lad os nu tænke den tanke, at vi fik amterne nedlagt, skulle det så være kommunerne, der skulle overtage det her? Hvis man så var utilfredse med, hvad kommunerne mener, ønsker man så stadig væk en centralisering?

(Kort bemærkning).

**Aage Brusgaard (FP):**

Jeg er da absolut glad for at høre, at hr. Peter Christensen kan tænke en tanke, og den tanke

kanne jeg også tænke mig blev fuldbragt, altså at amterne blev nedlagt. Så det er korrekt, at vi vil gerne have, at kompetencen ligger hos kommunerne. Vi har rent faktisk ret stor tillid til, at dem, som vi vælger til kommunalbestyrelserne, egentlig kan have lige så gode hjerner, som vi har.

Selv om der sidder en del socialdemokrater i kommunerne, kan en del af dem være udmærkede, fornuftige personer. For det er dem, der kender forholdene, det er dem, der ved, hvor skoen trykker, og det er dem, der skal høre på, hvis man siger ja til noget, der burde være sagt nej til, for så kommer naboklager osv. ind. Så er det kommunalbestyrelserne, der må stå for skud.

Der er stadig en offentlighedsfase, altså borgerne kan reagere positivt eller negativt. Men helt klart: Vi mener, det skal ud til kommunalbestyrelsernes afgørelse, og er der så klager, må det gå videre til Naturklagenævnet.

**Bent Hindrup Andersen (EL):**

Vi ønsker en økologisk omstilling og en decentral vækst, og det indebærer bl.a., at følgeindustrien skal tilbage til landsbyerne og landdistrikterne. Det indebærer også, at mange af de bygninger og anlæg, der findes især i landsbyer og landdistrikter, skal finde en ny anvendelse. Det er den økologiske omstilling, der gør det.

Vi ønsker mange landsbyer udbygget. Vi ønsker, at al væksten faktisk skal foregå dér i en periode. Så kan man gøre byerne færdige og runde dem af. Og så vil vi have udlagt nye byzonearealer og nye udbygningsarealer organiseret omkring landsbyerne, så man kan komme op på en vis størrelse opland, et skoleopland og lignende.

Det gør vi, fordi det er nødvendigt, hvis man skal have et økologisk kredsløb til at fungere. Det er i øvrigt også nødvendigt, hvis man skal have et fornuftigt liv; man skal ikke kvæles i storbyerne. Det betyder så, at vi har været meget aktive herinde med at prøve at få sat fokus netop på landdistrikternes udvikling.

Hvis jeg skal se på følgeindustrien først, mener jeg, at mange af landbrugets eksisterende bygninger godt kunne bruges til noget følgeindustri. Derfor har jeg med lidt bekymring læst et af eksemplerne her, hvor man søgte etableret et slagteri. Men så viser det sig, at det er, fordi det er nedlagt landbrugsejendom, man gør det i, og så kommer problemet, for havde det været i forbindelse med en eksisterende landbrugsejendom, er der ingen problemer i at gøre det.



Jeg kan sige, at man stadig væk herhjemme skal være lidt nytænkende for at kunne gøre det. Jeg har selv været med til at lave forsøg, men det kunne ikke laves herhjemme. Det er blevet lavet i Kristiansstad i Sverige, hvor jeg har været med til at lave et gårdslagteri, hvor dyrene selv kan gå ind og de ikke bliver stressede. Det var ret spændende. Det er vores holdning til det. Men her viste jeg så et eksempel, der fungerer udmærket.

Når det drejer sig om de eksisterende bygninger, står vi, når f.eks. sådan noget som frilandproduktion slår igennem, efter min opfattelse med et meget, meget stort problem. Vi står med en gigantisk bygningsmasse, og især svineproduktionens bygninger er faktisk helt uanvendelige, medmindre man lægger hjernen i blød og tager fantasien til hjælp.

Hvad skal man f.eks. gøre med gyllebeholderne, når man slutter produktionen. Jeg var engang ude at besøge en gård på Bornholm. Gården havde tre store gyllebeholdere, og man spurgte mig: Hvad skal vi gøre, når det system med friland slår an? Det eneste, jeg kunne komme på, var, at man kunne lave en køreskole og ligge og køre rundt om beholderne.

Men vi har et stort problem med at omstille landbruget til fornuftig drift. Det er også helt oplagt, at i en svineproduktion, der bliver omlagt til en ekstensiv frilandsbesætning, bliver der brug for mere arbejdskraft pr. dyr. Til gengæld er investering i udstyr og anlæg væsentligt mindre. Men det vil betyde, at der sådan et sted selvfølgelig også er brug for en fodermester, hvor der ikke har været det før. Derfor skal man selvfølgelig kunne lave en fodermesterbolig til gården.

Det vil sige, at det er vores indfaldsvinkel. Vi er utrolig positive over for, at de ting skal ske. Jeg mener i øvrigt også, at det er ressourcspild ikke at udnytte de eksisterende bygninger.

Jeg vil dog godt sige, at man godt kan komme i en situation, hvor man også bliver nødt til at rydde op efter et industrielt landbrug og så rive det ned, og væk med det. Det er kedeligt, men jeg må sige, at især under boomet i 1980'erne er der faktisk bygget mange rædsler i forhold til de eksisterende gårde, der så er ødelagt.

Jeg holder meget af at sige, at fritliggende bygninger i det åbne land er utroligt smukt og kan være en berigelse, og så viser jeg en klitgård fremovre ved Ringkøbing Fjord. Den er godt nok et museum, men den står for mig som et godt eksempel på, at man godt kan bygge frit i

det åbne land. Jeg prøver også at arbejde med det selv med fritliggende og enkle konstruktioner ude i landskabet. Så det er jeg altså ikke nervøs for.

Men det, jeg gerne vil understrege, er, at det skal foregå som led i en planmæssig, kontrolleret udvikling, og derfor mener jeg sådan set, at vores eksisterende plangrundlag med byzone og landzone er i orden. Så kan man bare diskutere, om det ikke er fornuftigt mange steder at udvide byzonerne i landsbyområderne, så der kan komme noget vækst, men det skal være en kontrolleret vækst og en ordentlig planlægning og selvfølgelig sådan, at landsbyerne bliver helheder. Så det vil være mit principielle standpunkt til det.

Jeg har kigget de eksempler igennem, der har været, som ikke kunne lade sig gøre, og jeg mener, at de faktisk godt kan lade sig gøre alle sammen, hvis man f.eks. ikke havde nedlagt landejendommen og lavet den om til en almindelig ejendom.

Der skal selvfølgelig være en vis styring, synes jeg, og jeg imødeser den redegørelse, som regeringen er ved at lave. Det kan godt være, at der er nogle ting, der skal rettes til, men for mig at se gælder det om at få vendt kvælingen af byerne til en vækst i landsbyerne og landdistrikterne. Derfor vil jeg også være åben over for, at man kan etablere følgeindustri, allerhelst i landsbyerne. Man skal selvfølgelig så tage den kollektive trafikbetjening og miljø og sådan noget med ind i billedet, så det kommer til at ske under ordentlige forhold.

Det, jeg mener der skal ske, hvis der for alvor skal ske noget, er, at der skal være en aktiv planlægning for udvikling af landsbyerne og landdistrikterne. Det er måske ikke lige det, der lå i forslaget her, men det kan godt være, at vi stadig vil kunne have nogle interessante diskussioner om nogle grænseflader, hvor man kan sige: Dét er det faktisk urimeligt at man ikke kan gøre det, dér vil det være fornuftigt. Det er, hvad jeg vil sige til det.

Jeg har gået de enkelte eksempler igennem, og dér, hvor jeg var mest bekymret, må jeg indrømme, var med hensyn til slagteriet, men det har jeg jo så begrundet. De andre ting kan, så vidt jeg kan se, faktisk godt lade sig gøre, eller også bør de ske under mere regulerede forhold.

Med de bemærkninger vil jeg sige, at jeg ikke kan støtte en generel liberalisering af planloven, men jeg vil gerne støtte, ikke så meget en ændring af planloven, men en aktiv planlæg-

ning, altså at man bruger planloven aktivt til at få udbygget landsbyer og landdistrikter under planmæssige forhold.

Det er jo lige det modsatte, for det betyder endnu mere bureaukrati og endnu mere planlægning, men det er nu på den måde, at jeg ønsker det skal foregå.

#### **Ole Donner (DF):**

Dansk Folkeparti er medforslagsstiller til de tre beslutningsforslag, B 131, B 132 og B 133. Vi synes, alle tre forslag burde kunne samle flertal her i Tinget. Vi mener, det er nogle gode forslag.

Med det første, B 131, ønsker vi bedre mulighed for at foretage tilbygninger og større ombygninger til eksisterende virksomheder i det åbne land. Bemærkningerne giver nogle udmærkede eksempler på det bureaukrati, der finder sted, og beviser efter vores mening, hvorfor sådanne regler burde ændres.

Vedrørende beslutningsforslag nr. B 132, udnyttelse af overflødiggjorte landbrugsbygninger til erhverv eller bolig, vil jeg sige, at vi synes ligefrem, det er uhyggeligt, at det kræver landzonetilladelse at inddrage et enkelt lokalt kontor i en erhvervsvirksomhed. Det mener vi også er bevis nok for, at sådan nogle regler kan og bør man ikke leve med.

Det sidste forslag, beslutningsforslag nr. B 133, drejer sig om muligheder for at indrette en ekstra bolig enten til medhjælper eller i forbindelse med, at man afhænder sin ejendom og skal have generationsskifte. Vi mener, det er helt urimeligt, det, man ser eksempler på, at det ikke er muligt at få lov at bygge en fodermesterbolig eller en aftægtsbolig, fordi der skal være grønne kiler, og at man henviser til intentionerne i loven.

Derfor mener vi, der er rig grund til at lave om på disse regler.

#### **Hans Christian Schmidt (V):**

Jeg vil gerne starte med at sige tak til ordførerne for de bemærkninger, der er kommet.

Jeg vil jo sige, at fra Socialdemokratiets side var der ikke ret meget at hente. Jeg var noget overrasket over de bemærkninger, der kom, men jeg skal kommentere det lidt nærmere, når jeg gennemgår forslagene. Jeg må så også sige, at fra SF var der jo heller ikke noget, som direkte støttede forslagene.

Jeg vil så glæde mig over, at både De Konservative, Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti udtrykte tilfredshed med forslagene, og det er Venstre enig med dem i.

Og så vil jeg sige det på den måde, at som jeg forstod hr. Bent Hindrup Andersen, havde Enhedslisten en række sympatiske forslag, som vi kunne prøve at se, om vi kunne få indopereret i de her forslag, og måske ender det også med, at vi kunne finde nogle helt andre kompromiser. Men jeg oplevede i hvert fald hr. Bent Hindrup Andersen på Enhedslistens vegne sige, at man ville gå aktivt ind i Miljø- og Planlægningsudvalgets arbejde, og det glæder jeg mig meget til.

Så vil jeg gerne have lov til at kommentere forslagene lidt. Hvis vi tager beslutningsforslag nr. B 131, som jo handler om bedre muligheder for at foretage tilbygninger og større ombygninger til eksisterende virksomheder i det åbne land, er vi nødt til at sige til hinanden, at det jo er tankevækkende, at vi ved festlige lejligheder taler om, at der skal gang i landdistrikterne, gang i landsbyerne, og når så f.eks. en ung mand, eller hvem det måtte være, har fået etableret sig i en af disse nedlagte landbrugsejendomme og f.eks. fået startet et lille snedkerværksted og det begynder at gå rigtig godt, når lokalsamfundet derude kan mærke, at her er arbejdspladser, når det begynder at hjælpe på hele livet derude og vedkommende gerne vil have lov at bygge ud, så siger vi: Det går ikke.

Det, vi må sige, er altså, at så snart der er succes, så siger vi: Nej, det kan vi ikke bruge til noget. Og det er jo netop det, som er det helt bærende i, at vi gerne vil bede ministeren om, at han går ind og finder ud af nogle bedre muligheder.

Om forslaget om overflødiggjorte landbrugsbygninger er jeg nødt til at sige, at det hjælper jo ikke meget, at nogen bekræfter hinanden i her fra talerstolen, at der ingen problem er med at indrette disse bygninger til erhverv eller bolig, når man kan slå op i Naturklagenævnets dagsorden og se sag efter sag efter sag efter sag, hvor der gives afslag. Jeg er nødt til at sige, at man har fjernet sig meget langt fra befolkningen, som oplever – det kan jeg jo se, jeg kan simpelt hen se det i sagsakterne – at de får ikke medhold i amterne. De får ofte medhold i kommunerne, men ikke i amterne.

Jeg ved ikke, hvad det er for undersøgelser, man refererer til, når man siger, at det går rigtig fint. Jeg vil bare konstatere, at i virkelighedens verden, i dagsordenerne i Naturklagenævnet, går det i hvert fald ikke rigtig fint, hvis man skal dømme ud fra, hvad befolkningen ønsker sig. Så det er i høj grad et spørgsmål om, at vi under

udvalgsarbejdet kommer til at dykke ned i dagsordenen fra Naturklagenævnet og andre steder og finder ud af, hvor mange sager der i grunden er, og hvad vi kan gøre.

Så er der endelig det sidste forslag om ret til at opføre eller indrette yderligere en bolig på en landbrugsejendom, når det sker som led i et generationsskifte eller til brug for en medhjælper.

Det er rigtigt, at man kan gøre det til brug for en medhjælper, men det er jo lidt overraskende, at Folketinget ikke har den opfattelse, at man på sin egen jord, på sin egen parcel må bygge en bolig til et generationsskifte, vel at mærke sådan, at der ikke sker en udstykning, hvad der jo står tydeligt her. Boligen tilhører altså gården.

Det er svært at forstå, hvordan man så vil kunne forklare ude omkring, at man gør noget for at sikre et generationsskifte, når de ældre, der er på gården, ikke engang kan få lov at blive boende. Nu er det sådan, at heldigvis går Naturklagenævnet en gang imellem ind og siger: Nu kan det være nok!

Der var et sådant eksempel fra Nordjylland, hvor et ældre ægtepar på 81 år og 77 år ville overdrage deres gård til deres barnebarn. De bad derfor Nordjyllands Amt, om de kunne få lov at opføre en bygning. Svaret var nej. De boede selv i en gammel én, som barnebarnet ikke også kunne bo i. Efter lange tovtækkerier spurgte de ældre mennesker så, om man så ikke kunne tinglyse på deres ejendom, at huset måtte rives ned, når de engang var væk derfra. De havde været der i 51 år, så det var jo lang tid. Svaret fra Nordjyllands Amt var: Nej! Og argumentationen var: Vi har dårlige erfaringer med efterlevelsen af den slags tinglysninger.

Det var en lykke, at sagen endte i Naturklagenævnet, og Naturklagenævnet sagde: Nu kan det være nok. Det kan ikke være rigtigt, at man ikke kan få lov at lave sådan noget! Og det fik de så lov til.

Er det rimeligt, at en familie skal trækkes igennem det system, fordi vi har en planlov, der ikke virker? Det burde give stof til eftertanke i Folketinget, så man siger: Det må vi kunne gå ind og ændre, sådan at folk har en ret til det. Jeg er da lidt skuffet over, at en del af filosofien skal være, at vi skal trække folk igennem det system.

Vi vil stille spørgsmål i Miljø- og Planlægningsudvalget og redegøre for de sager, som danner baggrund for disse forslag, og så håber vi, at vi kan komme ind i en konstruktiv debat og et samarbejde, hvor vi måske kan finde løsninger for nogle af forslagene.

Hermed sluttede forhandlingen.

### Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

### Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

---

### Meddelelser fra formanden

### Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 16. maj 1997, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 23.03

---